

Phẫu thuật nội soi điều trị bệnh viêm rò xoang lông vùng cùng cụt

Endoscopic pilonidal sinus treatment

Phạm Phúc Khánh, Nguyễn Ngọc Ánh,
Phạm Thị Thanh Huyền, Lê Nhật Huy,
Nguyễn Đắc Thao, Nguyễn Văn Chung,
Nguyễn Xuân Hùng

Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức

Tóm tắt

Bệnh viêm rò xoang lông vùng cùng cụt (Pilonidal disease) hiếm gặp, điều trị ngoại khoa là phương pháp chính. Có nhiều phương pháp phẫu thuật điều trị viêm rò xoang lông vùng cùng cụt khác nhau, các phương pháp áp dụng thường là lấy bỏ xoang lông để ngỏ hoặc tạo hình vạt che phủ, để lại vết thương lớn, chăm sóc phức tạp làm giảm chất lượng cuộc sống của người bệnh. Năm 2013, Giáo sư Giiaso Meireno đã thực hiện phương pháp phẫu thuật nội soi điều trị bệnh viêm rò xoang lông vùng cùng cụt (Endoscopic pilonidal sinus treatment - EPSiT) mang lại kết quả tốt, chăm sóc đơn giản, nâng cao chất lượng cuộc sống cho người bệnh. Bài báo nhằm mục tiêu: Báo cáo một trường hợp viêm rò xoang lông vùng cùng cụt được phẫu thuật bằng phương pháp EPSiT tại Trung tâm Phẫu thuật Đại Trực tràng và Tissue sinh môn - Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức.

Từ khóa: Viêm rò xoang lông vùng cùng cụt, phẫu thuật nội soi điều trị bệnh viêm rò xoang lông vùng cùng cụt.

Summary

Pilonidal sinusitis is a rare disease, surgical treatment is the main method. There are many different surgical methods to treat pilonidal disease, the commonly used methods (include removing the sinus cavity with flap covering or opening the wound), the methods are to remove the sinus cavity to open or shape the flap covering the wound to leave a large wound, complex care to reduce the quality of life of the patient. In 2013, Professor Meireno performed an endoscopic surgery to treat this disease with good outcomes amputated sinusitis (Endoscopic pilonidal sinus treatment - EPSiT) to bring good results, simple care, improving patient's quality of life. This article aims to report a patient who was treated by EPSiT at the Colorectal Surgery Department of Viet Duc University Hospital.

Keywords: Pilonidal disease, endoscopic pilonidal sinus treatment.

1. Đặt vấn đề

Ngày nhận bài: 24/2/2020, ngày chấp nhận
đăng: 28/2/2020

Người phản hồi: Nguyễn Văn Chung

Email: hoangchungybt@gmail.com - Bệnh viện Việt Đức

Bệnh viêm rò xoang lông vùng cùng cụt (Pilonidal disease) là tình trạng nhiễm khuẩn mạn tính của da vùng kẽ giữa hai mông gần với xương cụt, gặp ở nam nhiều hơn ở nữ, thường xảy ra ở độ tuổi dậy thì đến 40 tuổi và có liên quan đến béo phì, người có nhiều lông vùng mông [1]. Chẩn đoán

bệnh dựa vào triệu chứng lâm sàng sưng đau, viêm rò chảy dịch vùng kẽ móng. Các phương pháp điều trị: Phẫu thuật mở rộng ổ nhiễm khuẩn; lấy toàn bộ xoang nhiễm khuẩn và để hở vết thương; tạo hình chuyển vạt khâu kín vết thương... [2]. Các phương pháp này có kết quả tốt nhưng thời gian liền vết thương thường khá dài, chăm sóc vết thương phức tạp, do đó làm giảm chất lượng cuộc sống của người bệnh sau phẫu thuật.

Năm 2012, Meireno đã bắt đầu thực hiện phẫu thuật nội soi ít xâm lấn để điều trị cho người bệnh viêm rò xoang lông vùng cùng cụt (Endoscopic pilonidal sinus treatment - EPSiT) mang lại kết quả điều trị tốt và nâng cao chất lượng sống của người bệnh (Hình 1) [3]. Gần đây, Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức đã bắt đầu sử dụng phương pháp EPSiT điều trị cho người bệnh viêm rò xoang lông vùng cùng cụt bước đầu đem lại kết quả tốt và sự hài lòng cho người bệnh. Bài báo nhằm mục tiêu: *Báo cáo trường hợp được phẫu thuật nội soi điều trị bệnh viêm rò xoang lông vùng cùng cụt tại Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức.*

2. Trường hợp lâm sàng

Người bệnh: Nam giới, 34 tuổi.

Quá trình bệnh: Viêm rò chảy dịch vùng cùng cụt 3 tháng, người bệnh được trích ổ áp xe 01 lần ở bệnh viện huyện không khỏi và đến khám tại Trung tâm Phẫu thuật Đại Trực tràng và Tạng sinh môn - Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức.

Chẩn đoán: Viêm rò xoang lông vùng cùng cụt.

Người bệnh được phẫu thuật bằng phương pháp nội soi (Endoscopic pilonidal sinus treatment - EPSiT).

2.1. Mô tả phương pháp phẫu thuật

Chuẩn bị dụng cụ: Bộ dụng cụ phẫu thuật nội soi và đèn máy nội soi của Karlstorz (Hình 1).

Tư thế người bệnh: Nằm sấp.

Các bước phẫu thuật:

Bước 1: Thăm dò và chẩn đoán:

Đưa optic nội soi qua lỗ rò ngoài, mở khoá để nước (dung dịch glicerol manitol) từ optic vào làm đầy và nong đường rò, trường hợp kích thước lỗ nhỏ

có thể rạch rộng da xung quanh lỗ ngoài và nong đường rò để có thể đưa optic vào. Kiểm tra toàn bộ đường rò, các tổ chức bên trong đường rò (lông, các tổ chức xơ viêm), các đường rò thứ phát, các ổ áp xe.

Bước 2: Phẫu thuật:

Làm sạch đường rò: Sử dụng pince nội soi lấy bỏ các tổ chức viêm xơ, lông nằm bên trong đường rò; sử dụng bàn chải nội soi cọ sạch đường rò.

Phá huỷ đường rò: Dùng điện cực nội soi để đốt cầm máu và phá huỷ toàn bộ thành của đường rò từ trong ra ngoài.

Thời gian mổ 35 phút.

2.2. Chăm sóc sau phẫu thuật

Người bệnh ăn uống bình thường, được thay băng 1 lần/ngày, theo dõi chảy máu, sử dụng thuốc giảm đau và kháng sinh đường uống.

2.3. Kết quả phẫu thuật

Hậu phẫu thuận lợi, đau nhẹ (VAS = 1), trở lại sinh hoạt bình thường ngay sau mổ ngày thứ nhất, người bệnh được ra viện sau 02 ngày điều trị, trở lại làm việc bình thường sau 01 tuần. Vết thương liền hoàn toàn khi tái khám lần 2 (4 tuần sau phẫu thuật) (Hình 2). Người bệnh rất hài lòng với phẫu thuật vì hậu phẫu nhẹ nhàng, ít đau, chăm sóc vết thương đơn giản.

3. Bàn luận

Có nhiều phương pháp phẫu thuật khác nhau để điều trị bệnh viêm rò xoang lông vùng cùng cụt, mỗi phương pháp có độ khó cũng như chỉ định tùy thuộc vào thói quen của từng phẫu thuật viên và tình trạng bệnh. Các phẫu thuật thường dùng là lấy bỏ toàn bộ xoang viêm và để hở vết thương hoặc tạo hình chuyển vạt da che phủ khâu kín vết thương. Các phương pháp này để lại vết thương lớn, phức tạp, dẫn đến việc chăm sóc vết thương gặp nhiều khó khăn và trong thời gian dài. Do đó, gây nhiều khó khăn cho nhân viên y tế cũng như người bệnh, làm giảm chất lượng sống của người bệnh [4].

Vì vậy, năm 2012 Giáo sư Meirero bắt đầu thực hiện phẫu thuật nội soi ít xâm lấn điều trị bệnh viêm rò xoang lông vùng cùng cụt (Endoscopic pilonidal

sinus treatment - EPSiT) và đã tiến hành nghiên cứu chứng minh tính hiệu quả, an toàn của phương pháp này [3].

Năm 2015, Meinero và cộng sự báo cáo trong một nghiên cứu đa trung tâm đánh giá kết quả điều trị và chất lượng cuộc sống trên 250 trường hợp viêm rò xoang lông vùng cụt được điều trị bằng phương pháp nội soi (EPSiT). Thống kê cho thấy 94,8% khỏi bệnh, thời gian liền hoàn toàn vết mổ là $26,7 \pm 10,4$ ngày. Tỷ lệ liền vết mổ không hoàn toàn là 5,2% và phụ thuộc nhiều vào số lượng lỗ rò ngoài ($p=0,01$). Tỷ lệ tái phát là 5% (12 trường hợp). Chất lượng cuộc sống người bệnh tăng cao từ ngày thứ 15 sau mổ so với trước mổ [5].

Năm 2017, Gabriella Giaratano và cộng sự báo cáo kết quả điều trị viêm rò xoang lông vùng cụt bằng phương pháp nội soi trên 77 người bệnh được phẫu thuật từ tháng 10 năm 2013 đến tháng 11 năm 2015. Trong đó, 68 người bệnh viêm rò nguyên phát và 9 người bệnh viêm rò tái phát được điều trị bằng phương pháp nội soi. Thời gian theo dõi trung bình là 25 tháng. Thời gian phẫu thuật trung bình là 18 phút (12 - 30); thời gian nằm viện trung bình là 6,5 giờ; thời gian trở lại sinh hoạt làm việc bình thường là 5 ngày. Thời gian liền vết mổ là 26 ngày (15 - 45). Tất cả các trường hợp đều không

có biến chứng, 6 người bệnh tái phát và tỷ lệ hài lòng của người bệnh là 97% [6].

Đối với trường hợp của chúng tôi, người bệnh đã được phẫu thuật nội soi, hậu phẫu thuận lợi, ít đau, chăm sóc đơn giản, trở lại sinh hoạt bình thường và làm việc sớm. Vết mổ liền hoàn toàn sau 04 tuần, theo dõi sau 6 tháng không thấy tái phát. Thời gian nằm viện là 02 ngày, nhiều hơn so với các nghiên cứu khác do tâm lý người bệnh muốn ở lại bệnh viện để được chăm sóc, ổn định tinh thần và cũng do hệ thống chăm sóc tại nhà ở các tuyến cơ sở chưa phát triển cũng như chưa lấy được lòng tin của người bệnh. Thời gian liền vết thương hoàn toàn ở người bệnh của chúng tôi là 4 tuần (28 ngày) phù hợp với các nghiên cứu khác là từ 4 - 5 tuần sau phẫu thuật. Người bệnh rất hài lòng với phương pháp phẫu thuật vì hậu phẫu nhẹ nhàng, chăm sóc đơn giản và rất ít đau.

4. Kết luận

Phẫu thuật nội soi điều trị bệnh viêm rò xoang lông vùng cụt là phương pháp an toàn và hiệu quả. Hồi phục sau mổ nhanh, ít đau và mang lại chất lượng cuộc sống cao hơn. Tuy nhiên, cũng cần nhiều nghiên cứu với số lượng người bệnh lớn để khẳng định hiệu quả của phương pháp này.

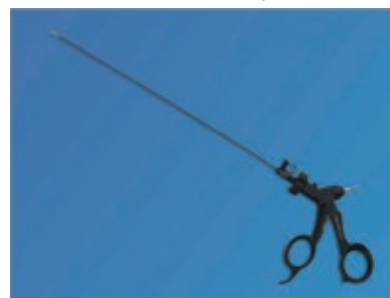
Camera nội soi

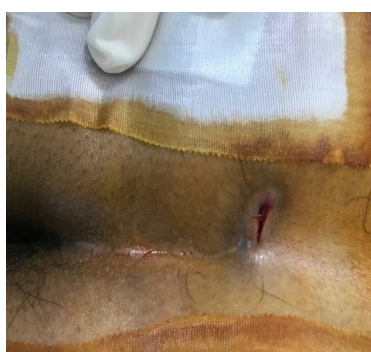
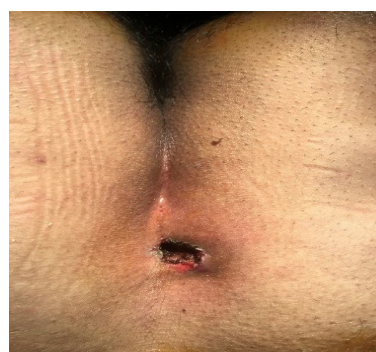
Que đốt điện

Bàn chải đường rò

Boriceps

Hình 1. Bộ dụng cụ phẫu thuật**Hình 2. Phẫu thuật nội soi điều trị bệnh viêm rò xoang lông vùng cùng cụt****Trước mổ****Sau mổ****Sau mổ 2 tuần****Sau mổ 4 tuần****Hình 3. Kết quả phẫu thuật****Tài liệu tham khảo**

1. Bolandparvaz S, Moghadam DP, Salahi R, Paydar S, Bananzadeh M, Abbasi HR et al (2012) *Evaluation of the risk factors of pilonidal sinus: A single center experience*. Turk J Gastroenterol 23: 535-537.
2. Segre D, Pozzo M, Perinotti R (2015) *The treatment of pilonidal disease: Guidelines of the Italian Society of Colorectal Surgery (SICCR)*. Tech Coloproctol 19: 607-613.
3. Meinero P, Mori L (2014) *Endoscopic pilonidal sinus treatment (E.P.Si.T.)*. Tech Coloproctol 18(4): 389-392.
4. Grabowski J, Oyetunji TA, Goldin AB, Baird R, Gosain A, Lal DR et al (2019) *The management of pilonidal disease: A systematic review*. J Pediatr Surg 0022-3468(19): 30202-20207.
5. Meinero P, Stazi A, Carbone A, Fasolini F, Regusci L, Torre ML (2015) *Endoscopic pilonidal sinus treatment: A prospective multicentre trial*. Colorectal Disease 18: 164-170.

6. Gabriella G, Claudio T, Mostafa S, Oreste B, Giuseppe P, Sileri P (2018) *Endoscopic pilonidal sinus treatment: Long-term results of a prospective series*. JSLS 21(3): 2017.00043.